

במת מסים 6

נובמבר 2013

מרצים:

משה מזרחי, עו"ד (רו"ח) – לשעבר היועץ המשפטי של רשות המסים
איתן צחור, עו"ד – לשעבר מנהל מחלקת חקיקה ועורך החבק
אלדד נח, עו"ד – לשעבר מנהל החטיבה המקצועית
עמית קריגל, עו"ד - לשעבר מנהל מחלקה בכיר (עידוד השקעות הון)

סיווג הכנסות מיוחדות

תשלומים במסגרת יחסי עבודה שאינם

הכנסת עבודה

"אמנם גם לעובד יכול לצמוח עקרונית רווח הון. אך אם קיימים יחסי עובד ומעביד, הרי מאחר שבסעיף 2(2)(א) לפקודה נאמר בצורה גורפת כי כהכנסת עבודה תחשב "כל טובת הנאה או קצובה שנתנו לעובד ממעבידו", הרי לפחות במישור הראיתי תתקיים אצלה חזקה כי התשלום של המערערת לבראילובסקי שבא בהקשר להעסקתו הוא בגדר הכנסה עבודה - החייבת בנכוי, אלא אם מתקימות נסיבות מיוחדות שיחייבו מסקנה אחרת"

(עמ"ה 214/88 מכבי חיפה נ' פקיד שומה חיפה)

תשלומים במסגרת יחסי עבודה שאינם

הכנסת עבודה

□ "סבור אני כי אכן כוונתו של המחוקק בסעיף 2(2)(א) לפקודה אינה אלא לתפוש ברשת המס כל הכנסה של עובד, יהיה אפיה או צורתה אשר יהיה **ובלבד שניתנה לו בתוקף יחסים של עובד ומעביד.**

אין ליחס למחוקק כוונה להטיל מס על כספים - מתנות, תמיכה מתמשכת וכיוצא באלה הטבות, הניתנות על ידי מעביד לעובדו, **בלא כל קשר** ליחסי העבודה שביניהם, במיוחד כשמדובר במעביד שהוא אביו של עובדו.

תרגומו המעשי של עקרון זה חייב להיעשות בזהירות תוך שהנטל הוא על שכמו של העובד להראות שכספים שקיבל ממעבידו **מנותקים כליל מיחסי העבודה שביניהם.** זהירות זו דרושה, כמובן, כדי למנוע פתח נרחב לעקיפת מס" (ע"א 254/87 ג'אלב אסעד סלפיתי נ' פקיד שומה נצרת)

תשלומים אינטרגליים / לא אינטגרליים

במסגרת יחסי עבודה

מסגרת יחסי העבודה איננה חלה קטגורית על מכלול התשלומים במסגרת זו.
דוגמאות:

- פיצויי פיטורין אינם "הכנסת עבודה", אלא "הכנסה פירותית מיוחדת" לפי סעיף 9(א7) [חפץ, פארמה שרפ].
- תשלום לעובד עבור עצם הסכמתו לעבוד [בעניין מכבי חיפה – סווג כהכנסת עבודה ולא כמוניטין].
- אי תחרות, דמי לא יחרץ, עגמת נפש, או כל זכות אלטרנטיבית אחרת.

תשלומים אינטרגליים / לא אינטגרליים

במסגרת יחסי עבודה

- במקרים רבים זיקה יחסי העבודה מבוססת על הסכמים, זכויות חוזיות או משפטיות אחרות, ומעורבים בה היבטים החורגים מתשלום שכר.
- עדיפות לעיקרון "דין הפיצוי כדין הפרצה", לאיתור "מכירת נכס".

מענקים בגין שינויים במסגרת יחסי

העבודה

פס"ד חיים ניסים: עובדות המקרה

- פיצול בז"ן לשני בתי זיקוק נפרדים, והפרטת כל אחד מבתי הזיקוק בדרך של מכירה.
- העובדים ממשיכים להיות מועסקים בחברה. באותם תפקידים ובאותם תנאים. אין פגיעה בתנאי ההעסקה של העובדים (יש הטבה) – נשמר רצף זכויות מלא.
- העובדים מקבלים מטריית הגנה מפני פגיעה בביטחון התעסוקתי (הפרשות מלאות לפנסיה, ייצוב הון החברה, מניעת פיטורין).
- לפיצויים זכאים גם מי שעוזבים את החברה לאחר 6 חודשים.
- נקבע בהסכם כי הפיצוי לא יהיה חלק מן השכר לכל דבר ועניין.

מענקים בגין שינויים בתנאי העסקה (עובד ספציפי)

- ❖ מענקי מדינה לרופאים, האם שכר עבור עבודה או תשלום עבור מכירת ה"עץ"?
- ❖ מה המשמעות שהמדינה פועלת בכובע של הכוונת מדיניות ציבורית – ולא כמעסיק?

מועד רכישת הזכות (ליניאריות)

❖ מרכזיות זיהוי הנכס לצורך קביעת יום הרכישה.

❖ בשינוי ארגוני בעסק: האם יום התגבשות מערכת יחסי העבודה או יום פרוץ הסכסוך ועילת התביעה.

אי תחרות

אי תחרות

- ❖ **מהות הטענה:** תשלום עבור אי תחרות הינו עבור מכירה של שותף / עובד פורשים את זכותם לפתוח עסק מתחרה.
- ❖ **מיסוי המוכר:** [מקבל התשלום] - כרווח הון (ללא ליניאריות), ולא כהכנסה פירותית.
- ❖ **מיסוי הקונה:** התשלום ניתן להפחתה כנכס בלתי מוחשי מתכלה.

אי תחרות

פס"ד עוף חיפה (ע"א 346/70)

במידה ומדובר בתשלום בגין מניעת תחרות לתקופה ארוכה יכול הדבר ליצור יתרון בלתי מוגבל כמו שריון רווחים, ביסוס מוניטין ומעמד ואז יחשב כהוצאה הונית.

מנגד כשמטרת התשלום למנוע מעובד פגיעה בייצור השוטף ושמירת הלקוחות הקיימים תסווג ההוצאה כפירותית.

אי תחרות

פס"ד בן שלום (ע"א 762/00)

במקרה זה שילם שותף פורש לשותפו סכום בשל אי תחרות.

נקבע, כי העובדות מצביעות על הוצאה בעלת אופי של שמירה על הקיים שכן מטרת התשלום הייתה שמירה על הלקוחות הקיימים שסוכם כי יעברו איתו.

פס"ד עגיב (ע"מ 1179-09)

"בעניננו, מכרה המערערת לסיסטם את זכותה להתחרות עמה בתחום עיסוקה באמצעות רכישת חברות או גופים אחרים העוסקים באותו תחום. זכותה זו היא "נכס" במובן סעיף 88 לפקודה, והתמורה שהתקבלה בגין מכירתה הינה, לכן, רווח הון.

אי תחרות

פס"ד אמיר ברנע (ע"מ 29425-01-11)

במקרה זה שילמה חברה למנכ"ל שנחשב "אורים ותומים" בתחום סכום בשל אי תחרות.

נקבע, כי העובדות מצביעות על הוצאה בעלת אופי של רכישת נכס מכיוון שלמנכ"ל הפורש היתה יכולת ממשית לגרום ליצירת תחרות מול החברה ולחברה היה תמריץ מובהק למנוע מצב זה.

מצבי ביניים: עובד פורש אך ממשיך לעבוד בחברה במשרה חלקית.

אי תחרות

פס"ד מאיר אבידן (ע"מ 24270-01-11)

במקרה זה שילמה חברה לסמנכ"ל שיווק סכום בשל התחייבות לאי תחרות.

שוב נקבע, כי העובדות מצביעות על הוצאה בעלת אופי של רכישת נכס מכיוון שלסמנכ"ל הפורש היתה יכולת ממשית לגרום ליצירת תחרות.

משך הגבלת התחרות – יכול להשתנות בהתאם לתחום העיסוק ולשחיקת הידע.

אי תחרות – השאלה העובדתית

פס"ד אבנר רז (ע"מ 34229-11-09)

שאלת המפתח היא האם מדובר בהפרשי שכר מסוגים שונים שהעובד היה זכאי להם ממילא או אכן תשלום על אי תחרות.

הסכמי אי תחרות - דגשים

- האם בכלל קיים נכס מסוג אי תחרות ? האם לעובד הפורש יש פוטנציאל ממשי של יצירת תחרות? האם העובד הפורש הוא בעל זכות משפטית ליצירת תחרות?
- במערכת יחסים של עובד מעביד ; בזיקה לחובת הסודיות של העובד / הגבלות בחופש העיסוק / קיום תניית אי תחרות בהסכם ההעסקה המקורי.

הסכמי אי תחרות - דגשים

- האם אי תחרות הינה זכות הונית או תשלום פירותי?
האמנם עקרונות יסוד או כל מקרה לגופו ?
- סימטריה בין הדיווח של המוכר לדיווח מצד הקונה.
- אפשרות ההפחתה של הנכס – וקצב ההפחתה בזיקה
לשאלת ההפחתה של נכסים בלתי מוחשיים.

עוגמת נפש ופיצויים "מעיין עונשיים"

- ❖ סל נרחב של תשלומים שבמהותם אינם חלק מיחסי העבודה – משום שהם סותרים את מערכת הנורמות המצופה מיחסי עבודה תקינים :
- ❖ עגמת נפש.
- ❖ פיצויים בגין הטרדה מינית.

עוגמת נפש ופיצויים "מעיין עונשיים"

- ❖ פיצויים בגין הלנת שכר (פיצוי עונשי לעומת הגנה על ערך הכסף).
- ❖ פיצויים בגין הפרת חוקי המגן (פיטורין שלא כדין של אשה בהריון, של חייל מילואים).
- ❖ פגיעה בזכויות חוקיות במסגרת יחסי העובדה – זכות שימוע וכיו"ב.

תכנון מס מושכל ביחסים בין בעל שליטה לחברה בבעלותו

ע"מ 5664/10 אש אורי בע"מ ואח' נ פ.ש י-ם

אח' א' *afe*

חב' צומת
ספרים
בע"מ

5 מליון ₪
יתרת חובה
בשותפות

5 מליון ₪
יתרת חובה
בשותפות

חב' אש
אורי
בע"מ

חייב לחברה 6 מליון ש"ח
נרשם 1.5 מליון בלבד בשל

שלב ב'

שותפות

רווח הון מכירת מוניטין לשותפות:

2005 - השכרה ואופציה 4.5 מ'. 2006 מימשה וקנתה 17.8 מ'

חב' צומת
ספרים
בע"מ

5 מליון ₪
יתרת חובה
בשותפות

השקעה
בשותפות 30 מ'

5 מליון ₪
יתרת חובה
בשותפות

חב' אש
אורי
בע"מ

חב' באג
בע"מ

חייב לחברה 6 מליון ש"ח
נרשם 1.5 מליון בלבד בש

שלב ג'

שותפות

רווח הון מכירת מוניטין לשותפות:

2005 השכרה ואופציה 4.5 מ'. 2006 מימשה וקנתה 17.8 מ'

מכירת מניין

מכירת מניין

מכירת מניין

מכירת מניין

השקעה בשותפות 30 מ'

חב' צומת ספרים בע"מ

5 מליון ₪ מהשותפות

5 מליון ₪ מהשותפות

2006 הפכה למשפחתית

חב' אורי בע"מ

דיבידנד פטור

חב' באג בע"מ

חוב נמחק

1.5 מליון בלבד בש...

ע"מ 5664/10 אש אורי בע"מ ואח' פסק דין 19.8.13

2. המדובר בעסקה סיבובית הכוללת מכירת חלק בשותפות

לשותף חדש תמורת

28 מליון ש"ח ולא

השקעה במוניטין

3. ההלוואה לחברה

והפרעון דרך הבנק זו

הכנסת עבודה / דמי

ניהול נטו לאחר ניכוי

במקור או דיבידנד

מלפני ההפיכה

למשפחתית

4. לא הותרו דמי ניהול,

הוצ' נסיעה לחו"ל,

פחת והוצאות

משפטיות

5. קנס גרעון - נטלו

שותפ

רווח הון מכירת מוניטין ל 2005 השכרה ואופציה 4.5 מ'. 2006

השקעה בשותפות 30 מ'

5 מליון ₪ מהשותפות

2006 הפכה למשפחתית

חב' אש אורי בע"מ

דיבידנד פטור

חוב נמחק

לחברה 6 מליון ש"ח

נרשם 1.5 מליון בלבד בש

הלוואות BACK TO BACK

ע"א 10398/03, עמי חזן ואח' נ' פקיד שומה נתניה.

מיסים יט/2 (אפריל 2005)

הנישום משך כספים מהחברה ולקח במקביל הלוואה מהבנק בערבות החברה שנועדה להשבת ההלוואה. הנשיא, השופט ברק:

"ההבדל בין הלוואה ודיבידנד הוא הבדל ברור וחד. הלוואה יש להחזיר לנותן ההלוואה על פי תנאי הסכם ההלוואה. ואילו דיבידנד אין להחזירו, אלא, הוא למקבלו לעד. ...

על פי התשתית העובדתית שנפרשה בפני בית המשפט קמא, נראה, כי המשיכה, על פי מאפייניה ותנאיה עומדת בהגדרה של הלוואה מבחינה כלכלית ומשפטית.

שכן, ...הלוואה זו **עוגנה בהסכם מפורש ובו התחייבות חזן עמי להחזיר את הכספים**

רת חזן. כמו כן, הסכומים נרשמו כהלוואה בספרי חברת חזן. בנוסף, חזן שילם ריבית על הלוואה זו, וריבית זו אף מוסתה כהכנסת ריבית בידי חברת

הלכות חזן לעומת אש אורי

(הלכת חזן המשך):

...אמנם, חברת חזן **ערבה להלוואה זו ואף חתמה על כתב קיזוז** מיוחד בגינה, ויש בכך סיכון כלכלי שהיא נושאת בו. אולם, אין בכך כדי להפוך את חברת חזן למקבלת ההלוואה ומי שתפרע אותה בסופו של דבר. במועד הרבנטי, עוד לא ברור אם זו אכן ההתרחשות העתידית.

הלכת אש אורי:

"האם פסק-הדין שניתן בעניין פרשת עמי חזן תומך בעמדת המערערים כטענתם? להבנתי, אין הדבר כך. זאת, בעיקר מן הטעם שבית המשפט הבהיר שם, כי היו ראיות מוצקות לקיומה של הלוואה מסודרת של המערער מהחברה (בהבדל ממשיכה סתם) ובכלל זה - הסכם הלוואה מוגדר בתנאים ורישום ההלוואה בספרי החברה, בעוד שבעניין דנן - לא מצויות ראיות להלוואה, בהבדל ממשיכה. יש גם לציין, כי הדברים לעניין העסקה המלאכותית נאמרו בפרשת חזן בדרך אגב, ולמעשה גם לא הועלתה שם הטענה באופן בו הועלתה לפניי.

משיכות מהחברה תנאים נוספים ומחילת

חוב

ע"מ 47226-02-11 חברת ש.י. שם טוב בע"מ ואח' נ.פ.ש

שני המערערים משכו במרוצת השנים כספים
בסכומים הולכים וגדלים מחברה בשליטתם:

נישום א' : בשנת 2004: 11 מ' ₪ ובשנת 2005: 1.5 מ' ₪

נישום ב' (שנפטר): בשנת 2004: 12.2 מ' ₪ ובשנת
2005: 1.8 מ' ₪

איתן צחור ושות' משרד עורכי דין

eitsajor@netvision.net.il

במת

לטענת פקיד השומה אין המדובר במשיכות - אלא

הלכת ש.י.שם טוב בע"מ

ביהמ"ש:

⊙ נסיבות העניין אינן מלמדות על התנהלות אופיינית להלוואה. המערערים לא הציגו כל מסמך היכול להעיד על הסכמה בינם לבין החברה לגבי מתן הלוואות, **תנאי התשלום, מועד ההחזר וכיוצ"ב, מסמך אשר לפי הפסיקה הוא סממן חשוב בהקשר זה ...**

⊙ **הדוחות הכספיים אינם מחייבים את המערערים** כבעלי המניות וכפועל יוצא מכך גם אין ברישום בספרי החברה בהיותו אינדיקציה יחידה לקיומה של הלוואה בכדי להכריע את הכף כנגד כלל הנסיבות..

הלכת ש.י.שם טוב בע"מ

- ... ה"בטחונות" הרשומות בספרי החברה בתמורה להלוואות... מטילים ספק של ממש באמיתות הרישום.
- "... בתצהיר שהגיש ששון בתמיכה לערעורו שלו ביום 24.2.13 הועלתה לראשונה הטענה כי מדובר בהלוואה..."
- עיון בכרטסות החברה מלמד כי הן ששון והן יוסף עשו בחשבונות החברה כבתוך שלהם, מהחשבונות שולמו הוצאות פרטיות שלהם - כארנונה על בתיהם הפרטיים...
- "יתרה מזאת. למעשה, גם אם המערערים החזירו לחברה כספים אין בעניין זה כשלעצמו כדי ללמד על סיווגן של

במה המשיכות...

הלכת ש.י.שם טוב בע"מ

- " באשר לטענה כי מחילת החוב ליוסף מלמדת כי מדובר היה בהלוואה, ...למעשה, החוב צוין כ"אבוד" כבר בדוחות 2006 שעה שיוסף נפטר רק בראשית 2007....
- ואולם גם שעה שהרישום בדבר "חוב אבוד" נועד אך לשמש כראייה לכך שמדובר בהלוואה, קשה לתת לרישום זה משקל כלשהו כשמדובר בהצהרה בעלמא בלי בסיס כלשהו...
- "באשר לטענת ההתיישנות לפיה עיקר יתרות החובה נוצרו לפני שנות המס נשוא הערעור וחלה עליהם התיישנות... המערערים שהציגו מצג לפיו מדובר בהלוואה אינם יכולים להישמע כיום בטענה כי קיימת התיישנות, בשל סיווגן של המשיכות
- "ממכלול הנסיבות עולה בבירור כי מדובר במשיכות שלא יצרו חוב אמיתי כלפי החברה ולא היתה כל כוונה להשיבן ולכן דינן כהכנסה

איתן צחור ושות' משרד עורכי דין

eitsajor@netvision.net.il

במח
ממעכורת

מיסוי חברות "ארנק"

מיסוי חברות "ארנק"

מהן חברות "ארנק" ?

- ❖ אלו חברות שהוקמו על ידי שכירים או בעלי משלח יד. בד"כ ע"י בעלי הכנסות גבוהות שבאמצעות החברה מתמסים בשיעור מס חברות בלבד, ומשתהים בחלוקת דיבידנדים (דחיית המיסוי הדו שלבי וחסכון בבי"ל).
- ❖ מרבית החברות הוקמו לאחר 2002 שנה בה בוטלו התקרות של בטוח לאומי.
- ❖ "תכנון המס" של הקמת חברה ופעילות באמצעותה אושרו על ידי בתי המשפט.
- ❖ ועדת הטיפול בחברות ארנק הוקמה בעקבות דוח ועדת טרכטנברג.

מיסוי חברות "ארנק"

המסגרת החוקית

מבחינה חוקית – חופש ההתאגדות. לכל אדם זכות להקים חברה ולפעול באמצעותה.

מיסוי חברות "ארנק"

השיקולים לפעילות באמצעות חברה

1. הגבלת אחריות;
2. נוחות בין בעלי המניות;
3. נוחות בהשקעות;
4. נוחות בגיוס הון זר;
5. תדמית עסקית;
6. שיקולי מס.

מיסוי חברות "ארנק"

הזכות לפעול באמצעות חברה - פסיקה

פס"ד מפי

"מכבר הוחלט שפיצול אישיות בדרך תאגיד אין אבק
מלאכותיות בו"

פס"ד נכסי כוהנים

"צורת התאגיד עשויה לשמש כלי רצוי ויעיל בידי נישומים
כדי להקל מעצמם את עול המס"

מיסוי חברות "ארנק"

סעיף 77 לפקודה

"ראה המנהל, כי חברת מעטים לא חילקה בתור דיבידנדים לבעלי מניותיה, עד תום שנים עשר חודש לאחר שנת מס פלונית (להלן - התקופה האמורה), את רווחיה שהם טעוני מס לאותה שנת מס או חלק מהם, וכי יש בידה לחלק רווחיה או חלק מהם בלי להזיק לקיומו ולפיתוחו של עסקה, וכי תוצאת אי-החלוקה היא הימנעות ממס או הפחתת מס - רשאי הוא, תוך שלוש שנים לאחר תום התקופה האמורה, ולאחר התייעצות בועדה שיש עליה הוראה להלן, ולאחר שניתנה לחברה הזדמנות סבירה להשמיע דבריה, ליתן הוראה לפקיד השומה לנהוג באותם רווחים שלא חולקו כאילו חולקו בתור דיבידנדים."

סעיף 81 לפקודה

"ועדה של חמישה, ובהם שלושה לפחות שאינם עובדי המדינה, תייעץ למנהל בעניין השימוש בסמכות שהוענקה לו בפרק זה..."

מיסוי חברות "ארנק"

רקע להמלצות

"התופעה של הקמת תאגיד בעיקר משיקולי חסכון במס, בדרך של צבירת רווחים ואי חלוקת דיבידנדים אינה תופעה ראויה וצודקת.... עם זאת, אין מטרת המלצות הצוות לבטל את חופש ההתאגדות והיכולת לפעול תחת תאגיד משפטי כזה או אחר, אלא לשפר את הקצאת המקורות במשק ולצמצם את התמריץ המיסוי לפעילות באמצעות תאגידיים במקרים בהם הפעילות באמצעות חברות מקורה בעיקר ברצון להפחתת מס."

מיסוי חברות "ארנק"

ההמלצות מתייחסות לסוגי חברות הארנק וחברות ההחזקה עפ"י סוג הפעילות ומבנה הבעלות. ההמלצות מתייחסות לקבוצות הבאות:

קבוצה רביעית

חברת משלח
יד

קבוצה שלישית

חברה צוברת

קבוצה שניה

חברת חיץ

קבוצה ראשונה

חברת נושאי
משרה / חברת
שכירים

- תיקון ופישוט סעיף 77 לפקודה.
- התייחסות לצרכי מס למשיכות בעלים.

חברת נושאי משרה / חברת שכירים

הגדרה

1. מדובר בחברת מעטים כהגדרתה בסעיף 76 לפקודה (חברה שהיא בשליטתם של לא יותר מ-5 בני"א, איננה "בת חברה", אין לציבור עניין ממשי בה).
2. איננה חברה משפחתית או חברת בית.
3. הכנסתה, כולה או חלקה, בשנת המס נובע מפעילות של בעל המניות בה כנושא משרה בפועל בחבר בני"א אחר (דירקטור, מנכ"ל וכד'), או חברה שמתקיימים יחסי עובד מעביד בין בעל המניות בה, לבין מקבל השירותים, בפן המהותי (מבחן ההשתלבות, הפיקוח וכו').

חברת נושאי משרה / חברת שכירים

ההמלצה

חיוב במס של הכנסות חברת נושאי משרה ושכירים בעל המניות נותן שירותים – באופן שוטף.

1. בעלי המניות בחברות אלה יחויבו במס באופן שוטף ברמת היחיד בגין כל הכנסות החברה שמקורן מפעילות של נושאי משרה או פעילות שמתקיימים לגביה יחסי עובד מעביד בפן המהותי, כאילו התקבלו ישירות על ידו. ההכנסה תחויב במס לפי שיעור המס השולי של בעל המניות.

2. קביעת מנגנון למניעת כפל מס בידי בעלי המניות היחידים בעת חלוקה או מכירה בעתיד.

חברת חיץ

הגדרה

1. מדובר בחברת מעטים כהגדרתה בסעיף 76 לפקודה (חברה שהיא בשליטתם של לא יותר מ-5 בני"א, איננה "בת חברה", אין לציבור עניין ממשי בה).
2. איננה חברה משפחתית או חברת בית.
3. לפחות מחצית מהכנסתה בשנת המס היא הכנסה פסיבית (מבחן "ההכנסות" ולא מבחן הרווח). לעניין מבחן ההכנסות לא יובאו בחשבון לא במונה ולא במכנה הכנסות החברה שמקורן ברווח הון (למעט רווח הון האמור בפסקה 5 להגדרת הכנסה פסיבית) או בשבח מקרקעין.

חברת חיץ

"הכנסה פסיבית"

1. הכנסה מריבית או מהפרשי הצמדה.
2. הכנסה מדיבידנד או מרווחי שותפות (לרבות דמי ניהול, דמי ייעוץ וכיוצ"ב המשלומים לחברת החיץ מהשותפות).
3. הכנסות מתמלוגים.
4. הכנסות מדמי שכירות.
5. רווח הון ממכירת מניות עד לגובה הרווחים הראויים לחלוקה, ולגבי בעל מניות מהותי בלבד.
6. לרבות הכנסה עסקית שמקורה בהכנסה פסיבית.

חברת חיץ

המלצה

1. ייראו 50% מהכנסתה החייבת (בניכוי מס) והכנסתה הפטורה שמקורם בהכנסה פסיבית ("רווחים שוטפים שלא חולקו") ובתנאי שסכום הרווחים השוטפים שלא חולקו אינו עולה על סכום הרווחים הניתנים לחלוקה לפי חוק החברות, כדיבידנד שחולק בשנת המס לבעלי המניות היחידים, המחזיקים בזכויות באותה חברת חיץ במישרין או בעקיפין. מסכום זה יש להפחית את הדיבידנד שחולק בפועל לבעלי המניות היחידים באותה חברה וכן תשלומים נוספים לבעה"נ היחידים (כגון משכורת, דמי ניהול וכד').
2. קביעת מנגנון למניעת כפל מס בידי בעלי המניות היחידים בעת חלוקה או מכירה בעתיד.

חברה צוברת

הגדרה

1. חברה תושבת ישראל שאינה חברה חיץ, ולגבי חברה נושאי משרה / חברה שכירים ביחס להכנסותיה שאינן הכנסות חברה נושאי משרה / חברה שכירים.
2. לחברה "רווח עודף מצטבר".

"רווח בחברה"

הכנסה חייבת והכנסה פטורה לרבות שבח מקרקעין.

חברה צוברת

"הכנסות בחברה"

xxx	סך ההכנסות לפי סעיפים 2 ו-3 לפקודה	+
xxx	סכומים שנקבע לגביהם בכל דין שדינם כהכנסה לעניין פקודת מס הכנסה	-
(xx)	(תמורה ממכירת נכס הון)	-
(xx)	(סכום שווי המכירה במכירת זכות במקרקעין)	+
(xx)	רווח הון ושבח מקרקעין	

חברה צוברת

"רווח עודף"

"רווח החברה" בשנת המס לאחר חיוב במס חברות ובניכוי דיבידנד שחולק בשנת המס בפועל לבעלי המניות היחידים במחזיקים במניות החברה במישרין או בעקיפין, ובניכוי 25% מ"הכנסות החברה".

"רווח עודף מצטבר"

"הרווח העודף" לשנת המס בניכוי הפסדים מועברים ובתוספת יתרת רווח עודף מצטבר משנה קודמת, לרבות קרנות הון שמקורם בעודפים. ובתנאי שסכום הרווח העודף המצטבר לא יעלה על סכום הרווחים הניתנים לחלוקה לפי חוק החברות.

חברה צוברת

המלצה

1. יוטל מס בשיעור 1% על הרווחים העודפים הצבורים של חברה צוברת נכון ליום האחרון של שנת המס הנדונה. אפשר שמס זה יוטל על הרווחים העודפים הצבורים שנצברו עד יום תחילת החוק.

2. מס זה לא יותר בניכוי בחברה הצוברת.

חברה צוברת

דוגמא מספרית 1

10	תמורה מקרקעין	20	מכירות
<u>(6)</u>	עלות מקרקעין	<u>(17)</u>	הוצאות
4	שבח	3	ה.ח.
1	מס	0.75	מס

רווח החברה : $7 = 3 + 4$

הכנסות החברה : $24 = 4 + 20$

רווח עודף : $7 - 1.75 - (24 \times 25\%) = 7$ שלילי אין מס

חברה צוברת

דוגמא מספרית 2

10	תמורה מקרקעין	20	מכירות
<u>(1)</u>	עלות מקרקעין	<u>(17)</u>	הוצאות
9	שבח	3	ה.ח
2.25	מס	0.75	מס

12 = 3 + 9 : רווח החברה :

29 = 4 + 20 : הכנסות החברה :

1.75 = 12 - 3 - (29 x 25%) : רווח עודף :

מס נוסף בשיעור 1% על הרווח העודף בסך 1.75

חברת משלח יד

הגדרה

חברות משלח יד הנן חברות מעטים שבעלי המניות בהם עוסקים במקצועות חופשיים / נותני שירותים ("משלח יד") באמצעות חברות בע"מ.

בקטגוריה זו נמצאים מקרים שהתאגדותם לגיטימית לצרכי מס וזאת בשל היקף המועסקים, סכום ההוצאות, מספר ספקים ולקוחות רב וכו', מצד שני ניתן לזהות מקרי קצה שבהם ניתן לטעון לחוסר לגיטימיות לצרכי מס.

חברת משלח יד

המלצה

1. לא ליצור בשלב זה מודל נפרד למיסוי, אלא לעשות שימוש ביתר ההמלצות ביחס לאותן חברות (שאינן "לגיטימיות").
2. בעתיד, עם הצטברות הניסיון בנושא תערך בחינה נוספת לסוג חברות זה.

משיכות בעלים

הגדרה

משיכות של כספים, נכסים בעין מהחברה ע"י בעל מניות או קרובו, הן כהלוואה לזמן קצר והן כהלוואה לזמן ארוך, לרבות הפקדת כספי החברה בפיקדונות בבנקים כבטחונות להלוואות אותן נטלו בעלי המניות מאותו בנק, רכישה ע"י החברה של נכסי מקרקעין המשמשים את בעל המניות או קרובו במישרין או בעקיפין, וכן משכון נכס של החברה או העמדתו כבטוחה לחוב של בעל המניות או קרובו.

משיכות בעלים

המלצה

משיכת בעלים שלא הוחזרה לחברה **תוך 3 חודשים** מיום המשיכה, ולעניין רכישת נכס מקרקעין על ידי החברה המשמש את בעל המניות או קרובו – תשלום שווי הנכס ביום התחלת השימוש בו, **תחשב כמשכורת** או **דיבידנד** לפי העניין.

סעיף 77 לפקודה

1. תוענק סמכות למנהל רשות המסים להורות על חלוקת רווחים בלתי מחולקים של חברה.
  2. תינתן אפשרות להורות על חלוקה של עד 100% מרווחי החברה שנצברו במהלך השנים ולא חולקו עד לתום שנת המס הנבחנת בכפוף לקריטריונים שיגובשו ויפורסמו לציבור הרחב.
  3. ההסדר יחול על כלל החברות במשק ולא רק על חברות מעטים.
  4. לשלב בתיקון חקיקה הוראה שתעניק מעין חסינות מחלוקה כפויה עפ"י סעיף 77. חסינות שכזו תעניק מחד וודאות לחברות לגבי חבות המס החלה עליהן ומאידך, תעודד חלוקת רווחים ללא צורך בהתערבות שומתית.
- התנאים לחסינות יהיו:** חלוקה של 70% מהרווחים שנצברו בחברה במהלך תקופה של 7 השנים שלפני תום שנת המס, עד תום שנתיים מתום שנת המס כאמור.

מועד אירוע המס בקבלת דיבידנד ורווח הון

מועד אירוע המס בקבלת דיבידנד

פס"ד שור (ע"מ 22951-09-09)

עובדות

- ✓ שור ושפיר מחזיקים בחלקים שווים (50: 50) במלוא הון המניות של חברת קו מערכות.
- ✓ בחודש נובמבר 2003 הקימו שור ושפיר חברות החזקה בבעלותם המלאה.
- ✓ ב-18.12.03 העבירו שור שפיר את מלוא החזקותיהם בקו מערכות לחברות ההחזקה בהתאם לסעיף 104א לפקודה.
- ✓ לקראת סוף דצמבר 2003 ביקשו שור ושפיר להכיר בחברות ההחזקה כחברות משפחתיות החל משנת 2004.

מועד אירוע המס בקבלת דיבידנד

עובדות

- ✓ ב- 29.12.2003 הכריזה קו מערכות על חלוקת דיבידנד לחברות ההחזקה בסך של כ- 8,000,000 ₪. ההתחייבות נרשמה "כדיבידנד לחלק" בספרי קו מערכות.
- ✓ בשנים 2005 – 2008 חילקה קו מערכות לחברות ההחזקה את הדיבידנד בפועל.

השאלה שבמחלוקת

מהו מועד אירוע המס של ההכנסה מדיבידנד. ביום ההכרזה או ביום הקבלה בפועל ?

נפסק

- ❖ החבות במס על תשלומי דיבידנד קמה רק עם מימוש הזכות לקבלת הדיבידנד, כלומר, עם תשלום הדיבידנד בפועל. הדבר עולה מלשון הפקודה ומתכליתה.

מועד אירוע המס בקבלת דיבידנד

נפסק

- ❖ המחוקק משתמש בלשון "חלוקה" – לשון המרמזת על תשלום בפועל וכן בלשון "שנתקבלו" כלומר, המחוקק מבהיר כאירוע המס הינו מועד הקבלה בפועל של הדיבידנד.
- ❖ הקביעה כי אירוע המס בתשלום דיבידנד מתרחש רק עם התשלום בפועל מתיישבת עם העקרונות הכלליים בדיני המס ולפיהם אין לחייב נישום לשלם מס, מקום שלא מימש את ההכנסה. הטעם בדבר הינו כי כל עוד לא מומשה הזכות, אין בידי הנישום אמצעי לתשלום המס המתחייב בגין אותה זכות עתידית.

מועד אירוע המס ברווז הון

מועד אירוע המס ברווח הון

דוגמא א

מייסד בחברת הזנק מכר מניות לחברה זרה. התמורה עמדה על \$1,000,000.

- ההסכם נחתם ב-1.7.12 בכפוף לבדיקת נאותות, לאישור מרשות המסים ולאישורים מהבנקים בחו"ל (במועד זה \$1 = 4 ₪).
- המניות הועברו לקונה ביום 1.1.13 (במועד זה \$1 = 3.7 ₪).
- התמורה שולמה ביום 1.3.13 [שער ה-\$ ירד ב-15% (מ-4 ₪ ל-3.4 ₪)].

מועד אירוע המס ברווח הון

דוגמא ב

נישום חתם על הסכם למכירת מכונה בתמורה ל-1,000,000 ₪.

במועד החתימה קיבל 200,000 ₪,

כעבור שנה עוד 400,000 ₪.

וכעבור שנה נוספת עוד 400,000 ₪.

מועד אירוע המס ברווח הון

דוגמא ג

נישום חתם על הסכם למכירת מניות בחברת מו"פ בתמורה ל-4,000,000 ₪.

במועד החתימה קיבל 1,000,000 ₪ במזומן.

כעבור שנה יקבל עוד 1,000,000 ₪ בתנאי שהידע הטכנולוגי יקבל אישור מרשויות הפיקוח בארה"ב.

וכעבור שנה נוספת יקבל את יתרת התמורה בסך 2,000,000 ₪ בתנאי שמחזור המכירות של החברה יעלה על 10,000,000 ₪.

מועד אירוע המס ברווח הון

סעיף 88 לפקודה לא מגדיר מהו יום המכירה לעניין רווח ההון.
הגדרת "מכירה" קובעת:

"לרבות חליפין, ויתור, הסבה, העברה, הענקה, מתנה, פדיון,
וכן כל פעולה או אירוע אחרים שבעקבותם יצא נכס בדרך כל
שהיא מרשותו של אדם, והכל בין במישרין ובין בעקיפין, אך
למעט הורשה"

מועד אירוע המס רווח הון

הגישה החוזית

בהתאם לגישה זו, יום המכירה יהיה יום החתימה על החוזה. בהקשר זה אין הבדל בין יום המכירה במס שבח לבין יום המכירה במס רווח הון שכן שבח הוא סוג של רווח הון. לכן, בהתאם לפס"ד אלדר שרון (במיסוי מקרקעין) ולדיני החוזים - יום המכירה יהא יום חתימת ההסכם.

עמ"ה 344/70 צפדיה נ' פ"ש ת"א 4:

"לדעתי אין למצוא את התשובה לשאלה "מהו מועד המכר" בסעיף 88 לפקודה. ואכן אין גם כל הצדקה לכך שלצורכי הפקודה ייקבע "מועד מכירה" אחר מזה הקיים לפי החוק האזרחי הכללי.

מועד אירוע המס ברווח הון

הגישה הקניינית

בהתאם לגישה זו, יום המכירה ברווח הון איננו בהכרח ה"מועד החוזי" אלא ה"מועד הקנייני" במועד בו עוברת הבעלות בנכס לקונה. גישה זו מתיישבת עם עקרונות חוק מע"מ.

סעיף 22 לחוק מע"מ קובע:

"במכר טובין חל החיוב במס עם מסירתם לקונה; נמסרו הטובין חלקים חלקים - חל החיוב על כל חלק שנמכר. לענין זה - "מסירה" כמשמעותה בסעיף 8 לחוק המכר, התשכ"ח-1968."

מועד אירוע המס ברווח הון

הגישה ה"מעין קניינית"

בהתאם לגישה זו, יש לקבוע את "יום המכירה" לעניין רווח הון בהתאם למבחן של העברת הסיכונים והסיכויים בנכס.

אם המוכר עדיין נושא במרבית הסיכונים והסיכויים בנכס בתקופת המעבר שבין חתימת ההסכם לבין סגירת העסקה והעברת הבעלות בנכס - יש לדחות את יום המכירה עד למועד העברת הבעלות.

אם הקונה נושא בסיכונים ובסיכויים בתקופת המעבר שבין חתימת ההסכם לבין סגירת העסקה והעברת הבעלות בנכס – אזי יום המכירה יהא כבר ביום חתימת ההסכם.

חילוט ערבות של בעל שליטה - מתי יוכל כהפסד הון

חובות אבודים

17. חובות רעים

(4) **חובות רעים** שנתהוו **בעסק או במשלח-יד** והוכח להנחת דעתו של פקיד השומה, **שהחובות נעשו רעים בשנת המס, וכן חובות מסופקים** במידה שנאמדו, להנחת דעתו של הפקיד, כחובות שנעשו רעים בשנת המס, אף אם זמן פרעונם של החובות הרעים או המסופקים **חל לפני תחילתה של שנת המס; אלא שכספים שנגבו בשנת המס לחשבון סכומים שנמחקו או שנוכו לפי כן בשל חובות רעים או מסופקים, ינהגו בהם לענין פקודה זו כמו בתקבוליו של העסק או משלח-היד לאותה שנה;**

בסיס צבירה חשבונאי כיסוד לחוב האבוד

עקרונות הדיווח לפי שיטת הצבירה (המסחרית)
היוצרים את החוב האבוד

המזומנים החסרים בשיטת הצבירה

הפרשי העיתוי ועיוות הדין בהתרת ההוצאה במועד
מאוחר

חוב בעל מניות לחברה כהפסד הון

92(א) (1) סכום הפסד הון שהיה לאדם בשנת מס פלונית ואילו היה ריווח הון היה מתחייב עליו במס, יקוזז תחילה כנגד ריווח ההון הריאלי וכל שקל חדש של היתרה יקוזז כנגד שלושה וחצי שקלים חדשים של סכום אינפלציוני חייב לענין זה רואים שבח והפסד כמשמעותם בחוק מיסוי מקרקעין, התשכ"ג-1963, כאילו היו ריווח הון או הפסד הון, לפי הענין;

(ב) סכום שלא ניתן לקזזו, כולו או מקצתו, כאמור בסעיף קטן (א), בשנת מס מסויימת, יקוזז כנגד ריווח הון בלבד כאמור בסעיף קטן (א) בשנות המס [עד תיקון 132 נאמר: בשבע שנות המס] הבאות בזו אחר זו לאחר השנה שבה היה ההפסד, ובלבד שהוגש לפקיד השומה דוח לשנת המס שבה היה ההפסד, כאמור בסעיפים 131 ו-132. היה סכום שלא ניתן לקזזו הפסד ממכירת נכס מחוץ לישראל, יקוזז ההפסד תחילה כנגד רווח הון ממכירת נכס מחוץ

פקיד השומה חיפה נ זיסו גולדשטיין

ע.א. 9/4/8714/85

עקרונות חוב אבוד לערב

1. הניתן לראות בסכום הערבות שפרע מנהל ובעל מניות בחברה, לה ערב באופן אישי, הפסד הון לענין סעיף 92(א) לפקודה.
2. מהו מעמדו של הערב שפרע את חוב החייב; היש לראות בזכות הנושה שהומחתה לערב, "נכס" לענין סעיף 88 לפקודה.

נפסק:

1. זכאי ערב ששילם את סכום הערבות שניתנה על ידו באופן אישי לחברה שהוא מנהל בה ובעל מניות, לראות בתשלום הפסד הון, לענין סעיף 92(א) לפקודה ולקזזו כנגד שבח שנקבע לו עפ'י חוק מס שבח מקרקעין.
2. זכותו של הערב כלפי החייב, הוא זכותו של הנושה אשר הומחתה אליו, ומשפרע הערב את חובו של החייב, הוא עומד בנעלי הנושה כמלווה. כשם שזכות הנושה היא "נכס", כך אף זכותו של הערב הנכנס לנעליו.
3. לענין השאלה אם הערבות או זכות השיפוי, יכלה להצמיח רווח הון, העיתוי הקובע הוא מועד מתן ההלוואה ולא במועד מילוי הערבות ולכן כניסת החברה לפירוק אינה רלבנטית. במועד מתן הערבות עשויה היתה ההלוואה להצמיח רווח הון. העירעור נדחה.

ע"מ 1150-07, עזבון המנוח פיינגולד משה ז"ל נ' פ"ש ת"א 3

15.8.2013

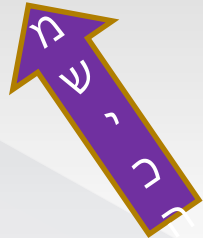
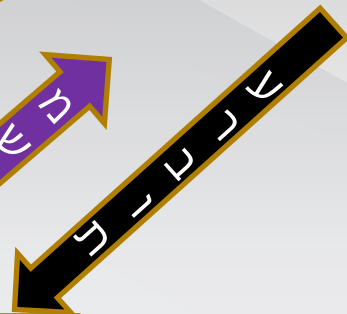
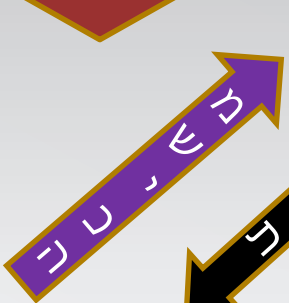
האמנם בוטלה הלכת זיסו גולדשטיין

הנישום

קרקע

מימוש
ופרעון
הערבו
ת

חברה א'
(משפחתית)

החברות לא הגישו דוחות
בשל חדלות פרעון

חברה ב'

עזבון המנוח פיינגולד משה ז"ל

החברה היא אישיות משפטית נפרדת מן המערער, אפילו אם מדובר בחברה משפחתית. החובה להגיש דוחות כספיים מבוקרים מוטלת על החברה ולא על המערער, ומשום כך אין לייחס את מחדלי החברה אל המערער... הכיצד יתכן כי לא ניתן לקבל את התיקון לדיווח מאחר שלא הוגשו הדוחות הכספיים המבוקרים של החברה, אף להתעקש בכל זאת על השומה הראשונית שהוגשה גם היא בהיעדר הדוחות הכספיים המבוקרים של

עזבון המנוח פיינגולד משה ז"ל

הצדק עם המשיב כי במקרה של קיזוז חובות לא נוצר לנישום הפסד הון כתוצאה מחילוט הערבות. **לא מדובר כאן בהצבת תנאי נוסף שלא נזכר בהלכת זיסו גולדשטיין, אלא ביישום ההלכה בענייננו.**

על הטוען לחוב אבוד להראות כי אכן אבדו סיכויי גביית החוב. אין זה משנה אם החוב ייגבה במזומן ממש או בדרך של קיזוז חובות. כל עוד המערער זכה לתמורה בגין חילוט הערבות, בענייננו בדרך של קיזוז החוב שלו לחברה, הרי שלא נוצר לו כל חיסרון כיס ולא צמח לו הפסד הון.

כללי התרת הפרשה לחוב תלוי והדרך לביטולה

כללי התרת הפרשה והדרך לביטולה

ע"מ 51427-05-10 גד שרלין 9.8.13

- קיים הסדר (כובל) לרכישת דלק בין המערער בעל תחנה לבין חברת פז.פז הגישה תביעה כנגד המערער בשנת 1999 ע"ס 3.28 מליון ש"ח המבטא את הפרש המחיר שלא שולם לה ע"י המערער.
- בית המשפט המחוזי פסק, שעד לשנת 1997 על המערער לשלם את ההפרשים ומשנת 1997 יש לראות את ההסכם כהסדר כובל והמערער משוחרר מרכישת מלאי דלק רק מפז.
- לאחר פסק הדין בבית המשפט המחוזי, רואה החשבון של המערער יצר הפרשה בספרים בגובה הפרש סכום הדלקים בין המחיר ההסכמי לבין מחיר השוק שאותו שילם המערער בפועל.
- בתום התקופה נרשם רק 7.7 מ' כהכנסה פירותית וסך של 16.2 מ' כהכנסה הונית **בשל ויתור על זכויות כתוצאה מהסדר פשרה סופי**

גד שרלין

1. במקרה זה לא התקיים התנאי בדבר "הוודאות הקרובה" לתשלום חוב תלוי מעת מתן פסק הדין. התנאי שנקבע בהלכה דורש הסתברות גבוהה לתשלום, וזאת כאחד משלושת התנאים המרכזיים להכרה בהפרשה לחוב תלוי כהוצאה. ההסתברות הנדרשת אינה 51% בלבד אלא "מידה הסתברותית גבוהה".
2. בסופו של דבר, יש לבחון את מידת הוודאות או ההסתברות לתשלום החוב התלוי לפי מצב העניינים המאוחר - דהיינו, "שאם בשעת ההכרעה נודעו לנו העובדות עלינו להעדיפן על השערות ונבואות" (כבוד השופט ויתקון, בע"א 600/79 תל רוני הנ"ל).

5. לצורך הכרה בהפרשה כהוצאה, אין די בגישה הנשענת על תקן החשבונאות. גם אם רואה החשבון פעל נכון עפ"י כללי החשבונאות - אין די בכך, כי דיני המס גוברים על כללי החשבונאות.

6. בנושא ביטול ההפרשה תוך הפיכת מרביתה להכנסה הונית: המערערים משווים את הביטול לויתור על "נכס". אין לראות בהסכם הפשרה משום מכירת "נכס" או "ויתור" עליו, ולו מן הטעם, שמלכתחילה היה ברור כי "הזכות" כפופה לערעור שהוגש ויש סיכוי שתבוטל. גם הויתור על היכולת ל"הטריד", כנטען ע"י המערער, מעורר קשיים בכל הנוגע לראייתו כויתור על "נכס".

7. טענת התישנות: פקיד השומה ביטל הפרשה לשנת 2004 שהיא שנה סגורה. גישת פקיד השומה מתחכמת ופותחת שנים סגורות שלא כדין.

8. באשר לטענת השומה השרירותית יש לדחותה. פקיד השומה אינו צריך להיות בקי בפרטים הסטוריים בתיק שאינם חיוניים לשומה, ומכל מקום הוכחה בקיאות הולמת של פקיד השומה.

9. כמו כן אין לבטל את קנס הגרעון כי הדבר לא ניטען בערעור.

היחס בין מחילת חוב לחוב אבוד

עמ"ה 535/03 חברת רהיטי עטרת הזהב בע"מ נ' פ"ש

אשקלון

- המערערת חברה העוסקת ביבוא ושיווק רהיטים.
- המערערת אינה חולקת, כי אכן כל חובותיה לספקי חו"ל בשלוש שנות המס הרלוונטיות, טרם שולמו על ידה.
- בשומות האמורות חויבה המערערת במס בשל הסיווג של יתרת זכות של ספקים כמחילת חוב החייבת במס לפי סעיף 3(ב)(1) לפקודה.
- תוצאה זו מתבקשת בראש וראשונה מתוך עקרונות הסימטריה וההגינות שרשות המס מצווה בהם ביחסה עם הנישום, שעה שקובעת היא את התייחסותה לאותו החוב עצמו כהוצאה אצל הנישום וכהכנסה אצל הלווה.

הפרשה "אוטומטית" לחוב מסופק

ע"א 9391/01 החברה האמריקאית ישראלית לגז בע"מ נ' פקיד השומה למפעלים גדולים, מיסים כ/ה-51.

בית-המשפט קבע, כי "השיטה האוטומטית" בה נקטה הנישומה, כאשר רשמה את החובות המסופקים על-פי מועד שרירותי של חלוף שישה חודשים מתום שנת המס בה נוצר החוב, לא עמדה בתנאי סעיף 17(4). בית-המשפט גרס, כי היה על הנישומה לבסס את הפרשותיה לחובות רעים או מסופקים על אחת משלוש שיטות האומדן הנהוגות לפי כללי החשבונאות המקובלים או על שילוב ביניהם:

"**ההפרשה הספציפית**", הבוחנת את סיכויי הגבייה של כל חוב לעצמו;

"**ההפרשה הגלובלית**", בה לא נבדק כל חוב לגופו, אך על בסיס נסיון העבר ונתונים אמפיריים, נקבע אחוז מסויים מסך כל החובות של הלקוחות בעסק, המעמיד את סכום ההפרשה לחובות רעים ומסופקים, בכל שנה;

"**השיטה המעורבת**", המבוססת על שילוב בין השתיים: הפרשה פרטנית לחובות רעים ומסופקים גדולים ובמקביל, הפרשה גלובלית ביחס ליתר החובות. קביעתו של בית-המשפט המחוזי בעניין זה אושרה על-ידי בית-המשפט העליון

תודה על ההקשבה